Európsky parlament
2024-2029

Výbor pre kontrolu rozpočtu

2024/2052(INI)

21.02.2025

NÁVRH SPRÁVY

o kontrole finančnej činnosti Európskej investičnej banky – výročná správa za rok 2023
(2024/2052(INI))

Výbor pre kontrolu rozpočtu

Spravodajca: Ondřej Knotek

OBSAH

strana

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU 3

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

o kontrole finančnej činnosti Európskej investičnej banky – výročná správa za rok 2023 (2024/2052(INI))

Európsky parlament,

– so zreteľom na správu o činnosti Európskej investičnej banky (EIB) za rok 2023 z 1. februára 2024 s názvom „A Blueprint for Sustainable Living“ (Koncepcia pre udržateľný život) a na Operačný plán skupiny EIB na roky 2023 – 2025 z 2. februára 2023,

– so zreteľom na správu EIB o investíciách za obdobie 2023 – 2024 s názvom „Transforming for competitiveness“ (Transformáciou ku konkurencieschopnosti) uverejnenú 7. februára 2024,

– so zreteľom na dokument EIB z 8. mája 2023 s názvom „Mid-term review of the EIB Energy Lending Policy“ (Strednodobé preskúmanie úverovej politiky EIB v oblasti energetiky),

– so zreteľom na správu EIB o vykonávaní politiky transparentnosti skupiny EIB v roku 2023, ktorá bola zverejnená 1. júla 2024,

– so zreteľom na dokument EIB z 27. novembra 2023 s názvom „The EIB Group PATH Framework – Version 1.2 of November 2023 – Supporting counterparties on their pathways to align with the Paris Agreement“ (Rámec PATH skupiny EIB – verzia 1.2. z novembra 2023 – Podpora protistrán pri zosúlaďovaní s Parížskou dohodou),

– so zreteľom na dokumenty EIB z 21. júna 2024 s názvom „EIB Group 2024-2027 Strategic Roadmap“ (Strategický plán skupiny EIB na roky 2024 – 2027) a z 29. novembra 2023 s názvom „EIB Global Strategic Roadmap“ (Strategický plán EIB Global),

– so zreteľom na správu skupiny EIB o udržateľnosti za rok 2023, ktorá bola uverejnená 25. júla 2024,

– so zreteľom na informačnú poznámku EIB zo 6. februára 2023 s názvom „The European Investment Bank’s approach to human rights“ (Prístup Európskej investičnej banky k ľudským právam),

– so zreteľom na správu skupiny EIB s názvom „EIB Group Complaints Mechanism Report 2023“ (Mechanizmus sťažností skupiny EIB za rok 2023), ktorá bola uverejnená 10. júna 2024,

– so zreteľom na dokument EIB zo 14. októbra 2024 s názvom „Diversity, Equity and Inclusion at the EIB Group“ (Rozmanitosť, rovnosť a inklúzia v skupine EIB),

– so zreteľom na publikáciu z 23. septembra 2024 s názvom „EIB Audit Committee Annual Reports for the year 2023“ (Výročné správy Výboru audítorov EIB za rok 2023),

– so zreteľom na správu EIB z 15. júla 2024 s názvom „EIB Group activities in EU cohesion regions 2023“ (Činnosti skupiny EIB v regiónoch EÚ, na ktoré sa vzťahuje politika súdržnosti, v roku 2023),

– so zreteľom na správu EIB z 19. októbra 2023 s názvom „EIB Investment Survey 2023 – European Union overview“ (Prieskum EIB v oblasti investícií 2023 – prehľad o Európskej únii),

– so zreteľom na správu EIB z 26. júna 2024 s názvom „EIB Group support for EU businesses: Evidence of impact in addressing market failures“ (Podpora skupiny EIB pre podniky v EÚ: dôkaz o vplyve pri riešení zlyhaní trhu),

– so zreteľom na spoločné oznámenie Komisie a vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku z 5. marca 2024 s názvom Nová Stratégia pre európsky obranný priemysel: dosahovanie pripravenosti EÚ prostredníctvom reakcieschopnejšieho a odolnejšieho európskeho obranného priemyslu (JOIN(2024)0010),

– so zreteľom na osobitnú správu Európskeho dvora audítorov 22/2024 s názvom Dvojité financovanie z rozpočtu EÚ;

– so zreteľom na správu EIB z 29. decembra 2023 s názvom „European Investment Bank Group Risk Management Disclosure Report – June 2023“ (Správa skupiny Európskej investičnej banky o riadení rizík – jún 2023),

– so zreteľom na článok 55 rokovacieho poriadku,

– so zreteľom na správu Výboru pre kontrolu rozpočtu (A10-0000/2025),

A. keďže EIB je vzhľadom na objem svojich pôžičiek a úverov najväčšou multilaterálnou rozvojovou bankou na svete;

B. keďže EIB ako mnohostrannú investičnú banku, ktorá je vo vlastníctve členských štátov EÚ, riadi rada guvernérov, správna rada a predstavenstvo a má vlastné vnútorné mechanizmy pre zodpovednosť, správu a audit;

C. keďže EIB pôsobí na konkurenčnom trhu, ale je aj orgánom EÚ, ktorý musí dodržiavať vysoké normy transparentnosti a účasti zainteresovaných strán;

D. keďže EIB má prierezové ciele v oblasti klímy a environmentálnej udržateľnosti, hospodárskej a sociálnej súdržnosti a konvergencie, digitálnej transformácie a podpory priorít vonkajšej činnosti EÚ na celom svete a jej financovanie je v súlade s politickými prioritami EÚ;

E. keďže EIB je poverená aj získavaním zdrojov, ktoré sú nevyhnutné na vykonávanie politík EÚ, a to vypožičiavaním si prostriedkov;

F. keďže v strategickom programe Európskej rady na roky 2024 – 2029 sa stanovuje posilnená úloha skupiny EIB ako katalyzátora obrany a bezpečnosti EÚ a zdôrazňuje sa potreba posilniť konkurencieschopnosť EÚ významnejším úsilím o kolektívne investovanie, pričom by sa malo mobilizovať verejné aj súkromné financovanie;

G. keďže Draghiho správa o budúcnosti európskej konkurencieschopnosti[1] obsahuje viaceré návrhy na ďalšie rozšírenie úlohy EIB pri financovaní politík EÚ a na umožnenie EIB podstupovať väčšie riziko;

H. keďže je nevyhnutné riešiť prekážky prístupu malých a stredných podnikov (MSP) a spoločností so strednou trhovou kapitalizáciou k financovaniu; keďže verejné systémy poskytovania úverov a záruk sú dôležitým proticyklickým nástrojom politiky, najmä počas hospodárskeho poklesu, ale aj na zmiernenie štrukturálnych zlyhaní trhu;

I. keďže EIB je základnou zložkou európskej finančnej architektúry pre rozvoj a najväčším multilaterálnym veriteľom v regiónoch susedstva EÚ;

J. keďže úspech politík EÚ a účinnosť ich vykonávania čoraz viac závisí od skupiny EIB; keďže je jasné, že intenzita a kvalita kontroly finančných činností EIB Európskym parlamentom by mala zodpovedať intenzite spolupráce medzi EIB a Komisiou, ktorá sa významne rozšírila;

K. keďže obchodný model EIB si vyžaduje najvyššie normy integrity, zodpovednosti a transparentnosti a treba prijať a neustále aktualizovať primerané opatrenia na boj proti všetkým formám podvodov, prania špinavých peňazí, financovania terorizmu a organizovanej trestnej činnosti;

Finančné operácie a výkonnosť

1. konštatuje, že EIB pôsobí účinne a efektívne v medzinárodnom kontexte poznačenom globálnymi výzvami súvisiacimi s geopolitickými situáciami, účinkami zmeny klímy a inými situáciami ovplyvňujúcimi globálne hospodárstvo;

2. konštatuje, že konsolidovaný výsledok skupiny EIB podľa medzinárodných štandardov finančného výkazníctva (IFRS) v roku 2023 dosiahol 2,272 miliardy EUR, čo je medziročne pokles o 2,4 % (2,327 miliardy EUR v roku 2022);

3. konštatuje, že celkový ukazovateľ likvidity EIB bol na konci roka 2023 v rámci vnútorných limitov; zdôrazňuje, že ratingové hodnotenie EIB na úrovni AAA so stabilným výhľadom je potrebné na zabezpečenie primeraných trhových zdrojov financovania s preferenčnými sadzbami, a preto sa musí zachovať; zdôrazňuje, že vysoká úverová bonita EIB je kľúčom k jej úspešnému obchodnému modelu;

4. poznamenáva, že EIB celkovo v roku 2023 vyplatila 54,4 miliardy EUR (z toho 53,4 miliardy pochádzalo z vlastných zdrojov) v porovnaní s 54,3 miliardy EUR v roku 2022 (z toho 53,3 miliardy z vlastných zdrojov); konštatuje, že podľa hospodárskeho modelu, ktorý spoločne vypracovali ekonomické oddelenie EIB a Spoločné výskumné centrum Komisie, celkové investície skupiny EIB podpísané v rámci EÚ len v roku 2023 vytvoria v EÚ27 do roku 2027 približne 1 460 000 nových pracovných miest a budú mať vplyv na hospodárstvo EÚ zodpovedajúci zvýšeniu HDP o 1,03 percentuálneho bodu;

[1] Draghi, M., *The future of European competitiveness* (Budúcnosť európskej konkurencieschopnosti), september 2024.

5. víta operačný plán skupiny EIB na roky 2024 – 2026, ktorý bol prijatý 13. decembra 2023 a v ktorom sú zhrnuté stanovené priority a činnosti, ktoré sa majú vykonať s cieľom splniť stratégiu skupiny EIB na nasledujúce tri roky;

6. pripomína, že skupine EIB bolo pridelených 75 % (19,6 miliardy EUR) z rozpočtovej záruky EÚ poskytnutej podľa nariadenia o Programe InvestEU[2]; zdôrazňuje, že len v roku 2023 EIB schválila 30 operácií v rámci Programu InvestEU v celkovej výške 9,1 miliardy EUR;

7. zdôrazňuje, že v súčasnom viacročnom finančnom rámci na roky 2021 – 2027 EIB spravuje 87 mandátov od Komisie a celkovo približne 130 mandátov, ak sa zahrnú tie, ktoré sa týkajú zdieľaného riadenia a ktoré pridelili miestne samosprávy a členské štáty, a konštatuje, že EIB v súvislosti s nimi vypracúva najmenej 457 správ ročne; poukazuje na to, že s cieľom umožniť lepšie využívať zdroje je potrebné zníženie byrokracie a zjednodušenie;

8. zdôrazňuje, že EIB riadi šesť mandátov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti v štyroch členských štátoch, ktoré boli podpísané v roku 2021 (Grécko a Taliansko), v roku 2022 (Rumunsko) a v roku 2024 (Španielsko) v celkovej hodnote 8,7 miliardy EUR; chápe však, že zavedenie nástrojov založených na „financovaní, ktoré nie je spojené s nákladmi“, ktorých objem sa v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti výrazne zvýšil, objektívne zvyšuje riziko chýb a zlého riadenia, najmä dvojitého financovania; vyzýva Komisiu a EIB, ako hlavného partnera a poradcu, aby nepredkladali žiadne nové návrhy, ktoré využívajú Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti ako koncepciu na stanovenie mechanizmov financovania, a to aj v pripravovanom návrhu Komisie na viacročný finančný rámec na obdobie po roku 2027; opakuje, že zjednodušenie, o ktoré sa EIB usiluje, by nemalo byť na úkor oslabenia riadneho hospodárenia so zdrojmi EÚ a narušenia možnosti vykonávať kontrolu s cieľom vyvodiť zodpovednosť voči príslušným aktérom, ako sa stanovuje v zmluvách;

Energetická bezpečnosť

9. berie na vedomie pokračujúcu podporu EIB pre bezpečnosť dodávok, ktorá má najmä formu posilnenia elektrických sietí a cezhraničnej infraštruktúry, znižovania dopytu po energii prostredníctvom projektov energetickej efektívnosti a podpory nízkouhlíkovej výroby energie; zdôrazňuje, že EIB podporuje nové aspekty energetickej bezpečnosti, ako je reakcia na strane spotreby a uskladňovanie energie, a podporuje rozvoj udržateľných dodávok kritických surovín potrebných na energetickú transformáciu;

10. opakuje svoju výzvu na boj proti energetickej chudobe a pripomína, že energetická kríza podnecuje inflačné tlaky, zvyšuje potravinovú neistotu a znižuje rozpočty domácností, a vyzýva EIB, aby využila Mechanizmus spravodlivej transformácie a Modernizačný fond na podporu regiónov a obyvateľstva najviac postihnutých energetickou transformáciou; uvedomuje si, že mnohé odvetvia čelia rastúcim výzvam z

[2] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/523 z 24. marca 2021, ktorým sa zriaďuje Program InvestEU a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2015/1017 (Ú. v. EÚ L 107, 26.3.2021, s. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/523/oj).

dôvodu spojeného účinku adaptácie na ciele Zelenej dohody a dôsledkov energetickej krízy a vyššej inflácie; vyzýva EIB, aby zintenzívnila svoje úsilie o zníženie kapitálových nákladov na čisté technológie;

11. berie na vedomie, že v júli 2023 skupina EIB zvýšila ciele financovania záväzku z októbra 2022 z 30,0 miliardy EUR na 45,0 miliardy EUR do roku 2027 (REPowerEU+) s cieľom zvýšiť svoje úsilie o podporu energetickej bezpečnosti EÚ;

12. zdôrazňuje, že v roku 2023 EIB poskytla na projekty súvisiace s energetikou približne 21,4 miliardy EUR, z toho približne 19,8 miliardy EUR v EÚ a 1,6 miliardy EUR mimo EÚ;

13. domnieva sa, že vodík a jeho deriváty, najmä ak sa získavajú z obnoviteľných zdrojov, môžu zohrávať úlohu pri plnení cieľov EÚ v oblasti dekarbonizácie a znižovaní závislosti od fosílnych palív; vyzýva EIB, aby zohrávala kľúčovú úlohu pri mobilizácii súkromných investícií;

Bezpečnostná a obranná politika

14. zdôrazňuje, že v máji 2024 správna rada EIB schválila akčný plán skupiny EIB pre bezpečnosť a obranu s cieľom zintenzívniť podporu bezpečnostného a obranného priemyslu EÚ; poukazuje na to, že podpora EIB sa poskytuje MSP a inovačným startupom v sektore bezpečnosti a obrany na základe zásady „dvojakého použitia“, pričom sa zachováva kritérium „dôveryhodného civilného použitia“, ale neuplatňuje sa už test príjmov;

15. zdôrazňuje pridanú hodnotu inovačných opatrení, ktoré EIB prijala na urýchlenie investícií do bezpečnosti a obrany, a jednotného kontaktného miesta, ktoré funguje ako jednotné kontaktné miesto pre klientov a externé zainteresované strany, ktorým ponúka odbornú pomoc s cieľom uľahčiť prístup k podpore skupiny EIB;

16. berie na vedomie, že v júni 2023 EIB schválila zvýšenie strategickej európskej bezpečnostnej iniciatívy na investície do bezpečnosti v EÚ zo 6,0 miliardy EUR na 8,0 miliardy EUR na obdobie 2022 až 2027 vrátane vesmírneho sektora a sektora kybernetickej bezpečnosti; nabáda EIB, aby posilnila inštitucionálne partnerstvá s Agentúrou EÚ pre vesmírny program a ďalšími potenciálne relevantnými partnermi;

17. oceňuje spoluprácu EIB s Európskou obrannou agentúrou a víta podpísanie aktualizácie memoranda o porozumení medzi týmito dvoma orgánmi 3. októbra 2024;

Sociálna infraštruktúra a bývanie

18. zdôrazňuje, že ceny bývania na kúpu a nájomného sa v posledných rokoch výrazne zvýšili, čím sa znížila cenová dostupnosť bývania v mnohých metropolitných oblastiach v EÚ a ohrozil sa prístup k nim; víta začlenenie podpory sociálnej infraštruktúry do ôsmich strategických priorít skupiny EIB na roky 2024 – 2027 a súhlasí s tým, že investície do energeticky efektívneho, udržateľného a dostupného bývania, najmodernejšej zdravotnej starostlivosti a vzdelávania sú nevyhnutné na zvýšenie produktivity a prispievajú k silným a odolným spoločnostiam;

19. domnieva sa, že spolupráca s miestnymi orgánmi, miestnymi samosprávami a zástupcami občianskej spoločnosti by mala podporiť rozvoj sociálneho bývania; uvedomuje si, že účinnosť opatrení EIB v sektore bývania a sociálnej infraštruktúry závisí aj od odstránenia politických a regulačných prekážok;

Podpora MSP, spoločností so strednou trhovou kapitalizáciou, startupov a scaleupov, únia kapitálových trhov a úloha Európskeho investičného fondu

20. zdôrazňuje, že MSP, startupy a scaleupy majú zásadný význam pre hospodárstvo EÚ; poukazuje na to, že tieto podniky čelia značným výzvam v prístupe k financiám, trhom a talentom, čo obmedzuje ich rast; trvá na tom, že rast a dynamika podnikania sú kľúčovými hnacími silami inovácie, konkurencieschopnosti a produktivity; nabáda skupinu EIB, aby pokračovala v riešení týchto otázok prostredníctvom prispôsobených finančných programov, mechanizmov rozdelenia rizika a finančných nástrojov zameraných na podnikanie;

21. domnieva sa, že silnejšia únia kapitálových trhov podporí sekuritizačné trhy a trhy s rizikovým kapitálom, čo umožní zvýšiť investície do reálnej ekonomiky, a že prioritou by malo byť financovanie európskych scaleupov európskym kapitálom, čoho príkladom je iniciatíva European Tech Champions, ktorá bola spustená vo februári 2023 s cieľom financovať sľubné európske technologické spoločnosti; konštatuje, že iniciatívu European Tech Champions dopĺňa iniciatíva European Scale-up, ktorej cieľom je poskytnúť kľúčové financovanie európskym podnikom v oblasti špičkových technológií v ich neskoršom štádiu rozvoja;

22. uznáva poslanie Európskeho investičného fondu (EIF) podporovať prístup európskych mikropodnikov, malých a stredných podnikov k financovaniu; domnieva sa, že činnosti EIF v oblasti rozvoja európskeho ekosystému rizikového kapitálu by sa mali rozšíriť;

23. oceňuje podporu, ktorú skupina EIB len v roku 2023 poskytla približne 400 000 MSP a spoločnostiam so strednou trhovou kapitalizáciou s financovaním vo výške 31,1 miliardy EUR vrátane úverov a záruk pre podniky (z toho 14,9 miliardy EUR poskytol EIF), čo viedlo k mobilizácii viac ako 134 miliárd EUR, a konštatuje, že na tento účel sa spojila s takmer 300 partnerskými inštitúciami v celej Európe;

24. pripomína, že využívanie Európskeho záručného fondu sa skončilo v roku 2023 a že prostriedky z neho vyplatené s cieľom pomôcť MSP zotaviť sa z nepriaznivého vplyvu pandémie sa dostali k približne 200 000 MSP v celej EÚ; pripomína obavy vyjadrené v predchádzajúcich uzneseniach týkajúce sa transparentnosti rozhodovacích procesov a informácií o konečných príjemcoch;

25. konštatuje, že opatrenia EIF v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu zahŕňajú posudzovanie rizík spojených s produktmi a transakciami, vykonávanie náležitej starostlivosti vo vzťahu k protistrane, preverovanie vlastníckej štruktúry a kľúčových osôb v súvislosti so sankciami a nepriaznivými médiami, zavedenie povinnej odbornej prípravy pre všetkých zamestnancov a uzavretie dohody s luxemburskou finančnou spravodajskou jednotkou o oznamovaní všetkých odhalených podozrivých transakcií a o následných opatreniach;

Kľúčové oblasti politiky súdržnosti, opatrení v oblasti klímy a environmentálnej

udržateľnosti a digitalizácie

26. oceňuje, že EIB sa vo svojej politike smerovania v oblasti súdržnosti na roky 2021 – 2027 zaviazala vyčleniť aspoň 40 % svojho celkového financovania v EÚ v rokoch 2022 až 2024 na projekty v regiónoch, na ktoré sa vzťahuje politika súdržnosti, a že v roku 2023 takéto financovanie predstavovalo 42 % celkových úverov EÚ (40 % v roku 2022); zdôrazňuje, že podiel financovania EIB prideleného menej rozvinutým regiónom sa zvýšil z 24 % v roku 2022 na 26 % v roku 2023, a to vo výške 17,2 miliardy EUR, čo je výrazne nad cieľom 21 % stanoveným v politike smerovania EIB v oblasti súdržnosti na rok 2023; opakuje svoju výzvu EIB, aby pokračovala v monitorovaní a analýze nedostatkov, ktoré bránia niektorým regiónom alebo krajinám v plnej miere využívať finančnú podporu a pomoc EIB;

27. uznáva, že za posledných 15 rokov poradenské služby EIB podporili viac ako 1 000 projektov v regiónoch, na ktoré sa vzťahuje politika súdržnosti; trvá na tom, že by sa mal klásť väčší dôraz na oslovenie a aktívnu podporu možností financovania v menej rozvinutých a prechodných regiónoch;

28. berie na vedomie mnohé opatrenia, ktoré EIB podporuje v regiónoch, na ktoré sa vzťahuje politika súdržnosti, na podporu sektora zdravotnej starostlivosti, vrátane nástroja HERA Invest, záruky vo výške 100 miliónov EUR zriadenej v partnerstve s Komisiou na podporu investícií do pokročilého výskumu a vývoja; nabáda EIB, aby podporovala cielené investície do kľúčových systémových faktorov v regiónoch, na ktoré sa vzťahuje politika súdržnosti, ako je prístup k zdravotnej starostlivosti a vzdelávaniu, sociálnemu a cenovo dostupnému bývaniu, digitálnej pripojiteľnosti a miestnemu financovaniu pre mestá a regióny, a to buď prostredníctvom priameho poskytovania úverov (ako je rámcový úver pre mestá), alebo prostredníctvom finančných nástrojov, a aby nadviazala na synergie medzi grantmi EÚ a úvermi EIB s cieľom zachovať cezhraničnú železničnú prepojenosť, ktorá má zásadný význam pre lepšiu integráciu v rámci jednotného trhu EÚ;

29. zdôrazňuje, že len v roku 2023 EIB podpísala 41,8 miliardy EUR na financovanie opatrení v oblasti klímy a 25,1 miliardy EUR na environmentálnu udržateľnosť (35,1 miliardy resp. 15,9 miliardy EUR v roku 2022); konštatuje, že financovanie EIB na adaptáciu na zmenu klímy v roku 2023 predstavovalo celkovo 2,7 miliardy EUR, čo zodpovedá 6,4 % jej celkových opatrení v oblasti klímy (1,9 miliardy EUR alebo 5,4 % v roku 2022); zdôrazňuje, že opatrenia v oblasti klímy a financovanie environmentálnej udržateľnosti ako celok predstavovali 60 % financovania EIB v roku 2023;

30. víta skutočnosť, že EIB zaradila medzi svoje kľúčové priority poľnohospodárstvo a biohospodárstvo; opakuje, že odvetvie poľnohospodárstva stojí pred rastúcimi výzvami a že od poľnohospodárov EÚ sa vyžaduje, aby sa prispôsobili cieľom Európskej zelenej dohody, vyrovnali sa s narušením spôsobeným účinkami energetickej krízy a prispôsobili sa rastúcej inflácii; vyzýva skupinu EIB, aby rozšírila svoje pôsobenie v odvetví poľnohospodárstva;

31. oceňuje, že EIB je jedným z kľúčových podporovateľov digitalizácie v EÚ; nabáda EIB, aby zvýšila svoju podporu digitálnych sietí a posilnila autonómiu EÚ v oblasti kľúčových technológií;

32. konštatuje, že odvetvie kybernetickej bezpečnosti zohráva kľúčovú úlohu pri ochrane podnikov a vlád pred čoraz pokročilejšími digitálnymi hrozbami; víta zvýšenie investícií do bezpečnosti zo 6 miliárd na 8 miliárd EUR, ktoré sú financované prostredníctvom iniciatívy Strategic European Security na riešenie bezpečnostných výziev, a to aj v oblasti New Space;

Činnosti EIB mimo EÚ

33. zdôrazňuje, že v druhom roku existencie EIB Global poskytla financovanie vo výške 8,4 miliardy EUR (9,1 miliardy EUR v roku 2022); konštatuje, že keďže financovanie EIB Global je obmedzené na 50 % celkových nákladov na projekt, investície sa spolufinancujú s rozvojovými finančnými inštitúciami a multilaterálnymi rozvojovými bankami; vyzýva EIB a Komisiu, aby investovali do funkcií vnútorného auditu a nezávislej kontroly s cieľom zaručiť integritu a spoľahlivosť operácií zahŕňajúcich partnerov z tretích krajín;

34. zdôrazňuje, že všetky intervencie EIB na Ukrajine sa musia riadiť prioritami obnovy a musia byť plne v súlade s prioritami a metódami stanovenými v Pláne pre Ukrajinu; berie na vedomie, že EIB ďalej posilňuje svoje úsilie o predchádzanie podvodom a korupcii, odrádzanie od nich a ich vyšetrovanie v súvislosti s projektmi skupiny EIB vykonávanými na Ukrajine; opakuje svoju výzvu na zabezpečenie prísnej podmienenosti, pokiaľ ide o finančnú pomoc poskytovanú Ukrajine, ktorá by mala umožniť jasný dohľad prostredníctvom politických doložiek vrátane práv na návštevy a prístupu k informáciám a do priestorov;

35. domnieva sa, že väčšia úloha EIB prinesie pridanú hodnotu obnove Ukrajiny a procesu rozširovania, ako aj budúcim partnerstvám v rámci programu Global Gateway a susedskej politiky EÚ a pri podpore cieľov udržateľného rozvoja; nabáda Komisiu, aby v čo najväčšej možnej miere spolupracovala s EIB s cieľom využiť strategickú autonómiu EÚ, najmä v oblasti energetiky a surovín;

36. zdôrazňuje, že s cieľom podporiť Ukrajinu EIB vybudovala od začiatku konfliktu s Ruskom v roku 2014 úverové portfólio vo výške viac ako 7 miliárd EUR; zdôrazňuje, že k 31. decembru 2023 predstavovala expozícia EIB (vyplatená a zatiaľ nevyplatená) sumu 5,750 miliardy EUR, ktorá je prevažne krytá zárukami EÚ v rámci mandátu na poskytovanie vonkajších úverov;

37. berie na vedomie mnohé opatrenia vykonané v Moldavsku na zmiernenie účinkov hospodárskeho poklesu a energetickej krízy a na podporu úsilia krajiny o pristúpenie k EÚ, a na západnom Balkáne, kde EIB Global investovala v roku 2023 1,2 miliardy EUR plus ďalších 700 miliónov EUR na zvýšenie bezpečnosti cestnej premávky a zlepšenie železničných sietí; víta prijatie Nástroja na podporu reforiem a rastu pre západný Balkán v roku 2024;

Štruktúra zodpovednosti EIB

38. pripomína, že vnútorný dohľad v EIB vedie generálny inšpektorát (IG), ktorý pozostáva z troch oddelení zameraných na funkcie súvisiace so zodpovednosťou – hodnotenie operácií, mechanizmus sťažností a vyšetrovanie podvodov – ktoré plnia doplnkové úlohy a prispievajú k jednotnému riešeniu obvinení a sťažností;

39. konštatuje, že mechanizmus EIB na vybavovanie sťažností (EIB-CM) riešil v roku 2023 celkovo 104 prípadov (97 v roku 2022); konštatuje, že v roku 2023 bolo prijatých 60 nových sťažností (54 v roku 2022), z ktorých 44 sa považovalo za prípustné a 29 sa týkalo projektov financovaných EIB, z ktorých 27 sa nachádzalo mimo Európy;

40. konštatuje, že výbor EIB pre sťažnosti v oblasti verejného obstarávania je nezávislý výbor EIB, ktorý sa zaoberá sťažnosťami týkajúcimi sa postupov obstarávania projektov týkajúcich sa projektov financovaných EIB mimo EÚ;

41. víta úsilie vyšetrovacieho oddelenia (IG/IN) o spoluprácu a koordináciu úsilia s ostatnými zložkami štruktúry EÚ pre boj proti podvodom, najmä s Európskym úradom pre boj proti podvodom a Európskou prokuratúrou, ktorým bolo v roku 2023 postúpených 37 % podnetov na vyšetrovanie (27 zo 74 prípadov);

42. konštatuje, že oddelenie IG/IN aktívne vykonáva činnosti zamerané na odhaľovanie podvodov a používa nástroj na hodnotenie rizika podvodov a integrity a robota pre zisťovanie rizika korupcie pri obstarávaní a že v roku 2023 sa v 24 preskúmaniach identifikovali ciele troch úplných a hĺbkových iniciatívnych preskúmaní integrity;

43. vyjadruje poľutovanie nad tým, že napriek opakovaným výzvam Parlamentu výročná správa IG/IN neposkytuje primerané informácie o finančnom rozsahu prípadov, ktorými sa zaoberá, o dotknutých fondoch alebo mandátoch, druhoch príslušných projektov, prijatých zmierňujúcich opatreniach, úlohe útvarov EIB a sprostredkovateľov alebo partnerov v prípadoch, či dokonca o dotknutých členských štátoch; opakuje svoju výzvu adresovanú oddeleniu IG/IN, aby išlo nad rámec jednoduchého naratívneho opisu niekoľkých prípadových štúdií s cieľom poskytnúť cenné poznatky o tom, do akej miery sú finančné záujmy chránené;

44. uvedomuje si, že politika vylúčenia EIB stanovuje samostatný postup vylúčenia, ktorý nie je plne rovnocenný so systémom včasného odhaľovania rizika a vylúčenia Komisie, pokiaľ ide o normy rozhodovania, výsledky a prostriedky nápravy; opakuje svoju výzvu Komisii, aby identifikovala potenciálne nedostatky a navrhla nápravné opatrenia vrátane zrýchleného postupu na presadzovanie rozhodnutí EIB o vylúčení prostredníctvom systému včasného odhaľovania rizika a vylúčenia; konštatuje, že v roku 2023 bolo v konaniach o vylúčení založených na zisteniach oddelenia IG/IN vylúčených päť spoločností z účasti na akejkoľvek činnosti financovanej EIB na obdobie piatich rokov;

45. víta schválenie rámcovej politiky vnútornej kontroly skupiny EIB v roku 2023; nabáda banku, aby konala na základe pripomienok výboru audítorov, že vnútorný audit aj rámec vnútornej kontroly by sa mali vyvíjať tak, aby sa stali skupinovými funkciami;

46. konštatuje, že nezávislý externý audítor EIB je treťou ochrannou líniou; poukazuje na to, že pravidelná rotácia audítorov a úloh umožňuje nové perspektívy, a preto konštatuje, že externý audítor EIB by sa mal pravidelne striedať, ale že jeho mandát bol predĺžený do roku 2027 a audítorom skupiny EIB je už od roku 2009;

47. oceňuje, že rámec riadenia rizík skupiny EIB a polročné správy skupiny EIB o zverejňovaní informácií o riadení rizík sú účinné a zosúladené s požiadavkami a technickými normami Európskeho orgánu pre bankovníctvo;

48. chápe, že v súlade s vyvíjajúcimi sa potrebami EÚ jej inštitúcie v roku 2024 schválili zmenu štatútu, ktorú navrhla Rada guvernérov EIB zmenou zákonného limitu jej ukazovateľa finančnej páky[3] a jeho zvýšením z 250 % na 290 %, čo EIB umožní viac investovať bez toho, aby zvyšovala svoju kapitálovú základňu;

49. domnieva sa, že zmenený ukazovateľ finančnej páky pripravuje podmienky pre vyššie podstupovanie rizika; uznáva, že investície do energie z obnoviteľných zdrojov a udržateľnej infraštruktúry a investície do inovačných technológií sú nevyhnutné pre konkurencieschopnosť EÚ, ale často predstavujú väčšie riziko z dôvodu neistoty návratnosti; poukazuje na to, že zvýšené podstupovanie rizika môže zvýšiť volatilitu výnosov EIB, ale konštatuje, že EIB má kapitálové rezervy (rezervy vo výške viac ako 56 miliárd EUR v roku 2023 v porovnaní s 36 miliardami EUR v roku 2014), ktoré by jej umožnili rozšíriť jej vlastné rizikové činnosti;

50. je znepokojený situáciou spoločnosti Northvolt AB, výrobcu batérií, ktorého činnosti sa považovali za kľúčové v procese zelenej transformácie; konštatuje, že spoločnosť Northvolt dostala významný úverový balík EIB vo výške o niečo viac ako 942,6 milióna EUR v rámci dlhového financovania na rozšírenie areálu gigatovárne;

51. zdôrazňuje, že rozšírenie gigatovárne malo podľa očakávaní zvýšiť ročnú kapacitu na výrobu batérií a malo strategický význam pre globálnu konkurencieschopnosť; domnieva sa, že zásah EIB do tejto operácie bol v súlade s jej poslaním a so stratégiami EÚ v tomto odvetví;

52. vyzýva Komisiu, aby začala vnútorné preskúmanie s cieľom overiť dôvody a súvislosti neúspechu tohto hlavného projektu a poučiť sa z týchto skúseností s cieľom zabrániť vzniku podobnej situácie alebo umožniť jej včasné odhalenie;

53. je presvedčený, že najväčšia pridaná hodnota pomoci EÚ spočíva v podpore rizikovejších investícií do inovačných podnikov, rozširovaní strategických spoločností EÚ a umožnení dlhodobých projektov transformácie, ktoré nemôžu získať finančné prostriedky zo súkromného sektora; domnieva sa, že v záujme účinného plnenia svojich cieľov v oblasti inovácií a konkurencieschopnosti by sa mal Program InvestEU zamerať na financovanie rizikovejších investícií a investícií do rozširovania podnikov a že skupina EIB by mala podporiť viac a väčšie vysokorizikové projekty, v ktorých by sa využívanie zdrojov InvestEU viac orientovalo na absorpciu rizika v kombinácii s rovnocenným zameraním vo využívaní vlastných finančných zdrojov skupiny EIB;

54. uvedomuje si, že členovia Predstavenstva EIB sú často štátnymi zamestnancami vo svojich krajinách pôvodu pred začiatkom ich funkčného obdobia v EIB, ktoré zvyčajne trvá dva až šesť rokov, a že sú preto za určitých podmienok oprávnení využívať príležitosti na profesijný rozvoj počas obdobia, počas ktorého sa musia vyhýbať akýmkoľvek konfliktom záujmov (ktoré bolo predĺžené na 24 mesiacov po skončení ich funkčného obdobia v EIB); konštatuje, že od členov predstavenstva sa vyžaduje, aby informovali výbor pre etiku a dodržiavanie predpisov a aby čo najskôr požiadali o schválenie akýchkoľvek rokovaní týkajúcich sa ich prípadného budúceho zamestnania;

55. pripomína opakované výzvy Parlamentu na posilnenie mechanizmu na predchádzanie konfliktom záujmov v rámci EIB, zlepšenie spôsobu riešenia takýchto prípadov a na

[3] Ukazovateľ finančnej páky vyjadruje to, koľko môže EIB požičať vo vzťahu k svojim vlastným zdrojom.

lepšie vymedzenie podmienok, za ktorých sa viceprezidenti EIB môžu zúčastňovať na rozhodovaní o operáciách v ich krajinách pôvodu, a trvá na tom, aby sa tieto otázky riešili v rámci budúcej revízie kódexu správania predstavenstva;

56. poukazuje na to, že v rozhodnutí z 31. októbra 2023 vo veci 611/2022/KR európska ombudsmanka skonštatovala, že bývalý viceprezident sa zúčastnil na schvaľovaní dohôd o financovaní medzi EIB a národnou podpornou bankou[4] v krajine svojho pôvodu v týždňoch pred svojím vymenovaním za výkonného riaditeľa tejto národnej podpornej banky, a to napriek odporúčaniu hlavného úradníka EIB pre dodržiavanie súladu s predpismi, aby sa počas prebiehajúceho postupu vymenovania vyhol akémukoľvek rokovaniu s touto bankou; berie na vedomie, že tento prípad pochádza z obdobia pred nadobudnutím účinnosti súčasného kódexu správania predstavenstva, ktorý teraz obsahuje osobitné ustanovenia o prípadnom budúcom zamestnaní členov predstavenstva;

57. konštatuje, že zmierňujúce opatrenia, ako je oddelenie a obdobie, počas ktorého sa osoba musí vyhýbať akýmkoľvek konfliktom záujmov, sú najbežnejšími preventívnymi doložkami, ktoré sa majú použiť pri riešení javu otáčavých dverí, a predpokladá, že takéto opatrenia vykonávajú a dodržiavajú členovia predstavenstva vrátane tých, o ktorých nedávno informovali médiá;

Kontrola, transparentnosť a dohľad

58. vyjadruje poľutovanie nad tým, že Európskemu dvoru audítorov (EDA) sa stále bráni v úplnom prístupe ku všetkým údajom týkajúcim sa operácií EIB; trvá na tom, že EDA by mal mať právo na prístup ku všetkým informáciám potrebným na komplexné a vyčerpávajúce posúdenie všetkých operácií EIB, ktoré sú navrhnuté a vykonávané s cieľom uskutočniť akúkoľvek politiku EÚ; vyzýva EDA, aby v rámci svojich najlepších schopností v plnej miere kontroloval všetky operácie, ktoré v akejkoľvek miere zahŕňajú rozpočet EÚ;

59. konštatuje, že hlavnými relevantnými audítorskými úlohami je poverený Výbor audítorov EIB, ktorý je úplne nezávislým orgánom; domnieva sa, že účasť kvalifikovaných externých zástupcov na konkrétnych úlohách výboru audítorov by mohla zvýšiť objektivitu analýz tohto výboru;

60. konštatuje, že politika transparentnosti EIB predstavuje kompromis medzi zásadou otvorenosti a potrebou chrániť citlivé informácie; konštatuje, že v politike sa uvádza, aké informácie by sa mali zverejňovať aktívne a kedy, pričom sa napríklad stanovuje, že zhrnutia projektov by sa mali zverejňovať aspoň tri týždne pred tým, ako sa financovanie projektu predloží na schválenie správnou radou EIB, a stanovujú sa v nej príslušné výnimky;

61. konštatuje, že v roku 2023 Správna rada EIB schválila 449 projektov a že takmer všetky (94 %) zhrnutia projektov boli zverejnené vo väčšine (57 %) prípadov pred schválením; konštatuje, že všetky operácie EIB vykonávané prostredníctvom finančných sprostredkovateľov sú uverejnené na webovom sídle EIB a že EIB na požiadanie poskytuje podrobné informácie;

[4] Národné podporné banky sú finančnými sprostredkovateľmi medzi EIB a malými projektmi, ktoré využívajú investície EIB.

62. pripomína, že všetky dokumenty EIB sú prístupné každému v súlade s domnienkou v prospech zverejnenia; zdôrazňuje, že všetci žiadatelia by mali byť vopred informovaní o tom, že verejnosti bude umožnený čo najširší prístup k dokumentom, a že všetky dôvody zamietnutia by mali byť založené výlučne na výnimkách;

63. opakuje, že prijatím memoranda o spolupráci by sa posilnil štruktúrovanejší dialóg medzi Parlamentom a EIB; v tejto súvislosti oceňuje bezprecedentnú spoluprácu EIB s Parlamentom pri príprave tohto uznesenia a poznamenáva, že je konkrétnym prejavom otvorenosti a transparentnosti;

Opatrenia v nadväznosti na odporúčania Európskeho parlamentu

64. vyzýva EIB, aby naďalej podávala správy o stave predchádzajúcich odporúčaní vydaných Parlamentom, najmä pokiaľ ide o dosiahnuté výsledky a vplyv opatrení prijatých na vykonávanie jej priorít a politík EÚ, ako aj o opatrenia prijaté na posilnenie boja proti konfliktom záujmov, podvodom, korupcii a iným potenciálnym formám pochybenia;

°

° °

65. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade a Komisii, a žiada, aby Rada a Správna rada EIB diskutovali o pozíciách Európskeho parlamentu, ktoré sú v ňom uvedené.